

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ACREDITARE ȘI ATESTARE

INSTITUTUL DE ECONOMIE, FINANTE ȘI STATISTICĂ

APROB: _____

Academician **Valeriu CANȚER**
Președinte al Consiliului Național
pentru Acreditare și Atestare
Data aprobării de către Comisia de
atestare a CNAA: _____
(L.Ș)

APROB: _____

Doctor habilitat **Alexandru STRATAN**
Director al Institutului de Economie,
Finanțe și Statistică:
Aprobată la Consiliul științific al IEFS:
“ ” _____ 2010
(L.Ș)

PROGRAMA

examenului de doctorat la specialitatea

08.00.10 Finanțe; monedă; credit

Chișinău 2010

Autori:

1. Iliadi Gheorghe, dr., hab., prof. cerc.;
2. Tatiana Manole, dr., hab., prof. univ.;
3. Secrieru Angela, dr., hab., conf. univ.;
4. Timuș Angela, dr., conf. cerc.;
5. Luchian Ivan, dr., conf. univ.

Recenzenți:

Ludmila Cobzari, dr.hab., prof.univ., decan facultatea „Finanțe”, ASEM;
Galina Ulian, dr.hab., prof.univ., șef catedră „Finanțe și Bănci”, USM;

**Programa a fost examinată și
recomandată de Comisia de experți în
domeniu a CNAA:**

Președinte:
(gradul științific și titlul științific sau
științifico-didactic, prenumele și numele
președintelui)

_____ 20__
” ” _____

**Programa a fost examinată și
recomandată de Seminarul științific
de profil: 08.00.05 – Economie și
management (în ramură),
08.00.10 – Finanțe; monedă; credit**

Președinte:
Doctor habilitat **Tudor BAJURA**

_____ 20__
” ” _____

I RECOMANDĂRI METODICE GENERALE

Studiile de doctorat constituie ciclul superior de studii universitare ce-și propune ca obiectiv dezvoltarea cunoașterii prin cercetarea economică fundamentală și aplicativă de excelență. Promovarea cercetărilor științifice prin pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare la specialitatea 08.00.10 – Finanțe; monedă; credit constituie obiectivul principal al activității de doctorat la specialitatea dată, iar procesul de formare profesională are ca repere dimensiunea teoretico-metodologică (a științei și a cercetării științifice) și cea aplicativă.

Reieșind din programele de instruire universitară avansată și abilitățile de creație științifică acumulate pe parcursul studiilor doctorale competitorii vor susține examenul de doctorat la specialitate ce include următoarele discipline: „Monedă și politici monetare”, „Managementul activității bancare”, „Autorizarea, reglementarea și supravegherea prudențială a băncii”, „Managementul finanțelor publice”, „Fiscalitate”, „Gestiunea finanțelor întreprinderii”, „Finanțe internaționale”, „Activitatea investițională și gestiunea portofoliului de investiții”, „Piețe de capital”, „Asigurări și reasigurări”, „Prețuri, concurență și competitivitate financiară”.

Compartimentele programei includ partea teoretică și metodologică a subiectelor stabilite, principii, politici, mecanisme și tehnici de constituire, organizare, reglementare și supraveghere a pieței financiare, aspectele practicii naționale și internaționale în materie de finanțe, monedă, bănci, piețe de capital și asigurări. La susținerea examenului doctorandul va fi apreciat în funcție de:

- ✓ Cunoștințele teoretice și metodologice fundamentale în finanțe, monedă, bănci, piețe de capital și asigurări, în abordări clasice și moderne;
- ✓ Aptitudinile de cunoaștere și analiză complexă și coerentă a sistemelor, politicilor, mecanismelor și pârgھیilor financiare și monetare;
- ✓ Capacitățile de îmbinare a teoriei și practicii economice, adaptarea principiilor, tehnicilor și modelelor cunoscute la condițiile Republicii Moldova, identificarea factorilor determinanți și formularea concluziilor logice respective;
- ✓ Cunoașterea legislației și a actelor normative în domeniu.

II CONȚINUTUL PROGRAMEI

Compartimentul 1 „Monedă și politici monetare”

- 1. Monedă și masa monetară:** Banii și monedă: definiții, caracteristici, forme și funcții. Masa monetară: noțiune, structura, indicatori și agregate monetare. Viteza de circulație a monedei. Masa monetară în Republica Moldova. Particularitățile calculării agregatelor monetare.
- 2. Sisteme monetare naționale:** unitatea monetară; etalonul monetar; tipuri de sisteme monetare. Mecanismul emiterii și punerii în circulație a monedei. Convertibilitatea monetară. Sistemul monetar actual al Republicii Moldova.
- 3. Teorii monetare:** Caracteristicile teoriei monetare. Clasificarea teoriilor monetare. Teoria cantitativă clasică: aspecte generale, varianta tranzacțională (I. Fischer), varianta venit, evaluarea critică a teoriei cantitative clasice. Teoria Keynesiana a venitului: teoria monetară keynesiană, teoria monetară a lui F. Modigliani. Teoria monetară a lui J. Tobin. Teoria neoclasică și prostkeynesismul. Monetarismul: avantaje și dezavantaje. Aplicarea teoriilor monetare în Republica Moldova.
- 4. Banca Centrală:** caracteristica generală, particularitățile Băncilor Centrale în diferite țări. Originea, statului și structura Băncii Naționale a Moldovei; funcțiile și operațiunile B.N.M.
- 5. Politica monetară:** concept, instrumente, mecanisme de transmisie, efecte ale politicii monetare. Politica monetară în Republica Moldova.
- 6. Obiectivele și instrumentele politicii monetare:** fundamentale, intermediare, operaționale etc. a politicii monetare. Obiectivele politicii monetare promovate de BNM. Instrumentele directe și indirecte a politicii monetare: plafonul de credite, credite direcționate, active lichide obligatorii; creditele de refinanțare, mecanismul rezervelor minime obligatorii, mecanismul taxei oficiale a scontului, operațiunile „open market”.
- 7. Strategii de politică monetară.** indirecte - bazată pe țintirea cursului valutar, bazată pe țintirea agregatelor monetare, bazată pe țintirea ratei dobânzii, bazată pe o ancoră nominală implicită; strategii directe de politică monetară - bazată pe țintirea directă a inflației.
- 8. Piața monetară:** caracteristica generală; componentele pieței monetare; principiile de funcționare și rolul pieței monetare în creația monetară. Creația monetară scripturală (geneza monedei scripturale, multiplicatorul creditului, multiplicatorul monetar). Analiza creației monetare în Republica Moldova.
- 9. Echilibrul monetar și inflația:** echilibrul monetar; conceptul de inflație; cauzele și formele inflației; efectele economice și sociale ale inflației. Politici antiinflaționiste. Inflația în Republica Moldova. Politica antiinflaționistă în Republica Moldova.

Compartimentul 2 „Managementul activității bancare”

- 1. Sistemul bancar:** noțiune; elementele lui. Băncile comerciale: esență, funcții, structura organizatorică și factorii care o determină. Principalele operațiuni active și pasive ale băncilor comerciale. Caracteristica sistemului bancar în Republica Moldova.
- 2. Managementul bancar:** noțiune, conținutul, specificul, scopurile și rolul managementului bancar; direcțiile principale ale managementului bancar.
- 3. Managementul personalului bancar:** noțiune, tipurile personalului bancar. Politica de personal în bancă: concept, direcții de promovare. Structura organizatorică a băncii. Particularitățile politicii personalului în bîncile din Republica Moldova.
- 4. Marketingul bancar:** noțiune; conținutul, specificul, scopurile și rolul marketingului bancar; metode de organizare a marketingului la bănci; complexul marketingului la bănci.
- 5. Managementul activelor și pasivelor bancare:** noțiune și caracteristica resurselor bancare. Sursele formării și structura resurselor proprii ale băncii. Caracteristica și nivelul resurselor depozitare ale băncii comerciale. Atragerea resurselor nedepozitare la banca (emiterea hârtiilor de valoare, atragerea centralizată și descentralizată). Gestiunea resurselor băncii. Noțiune, conținutul și formele activelor bancare. Corelarea activelor și pasivelor bancare.
- 6. Managementul capitalului bancar:** noțiune, conținutul, formele și funcțiile capitalului

bancar. Suficiența capitalului. Aspecte de reglementare a capitalului bancar în Republica Moldova.

7. **Managementul lichidității și solvabilității băncii comerciale:** noțiune; caracteristica și rolul lichidității și solvabilității bilanțului băncii comerciale. Indicatorii lichidității băncii. Tehnicile de gestiune a lichidității băncii. Dirijarea solvabilității băncii. Situația privind lichiditatea și solvabilitatea băncilor comerciale din Republica Moldova la etapa actuală.
8. **Managementul riscurilor bancare:** Noțiune generală de risc și incertitudine în activitatea bancară. Formele de apariție a riscului în activitatea bancară. Clasificarea riscurilor bancare. Etapele de gestiune a riscurilor bancare. Funcția de gestiune a riscului în bancă. Organizarea funcției de gestiune a riscurilor în bancă.
9. **Managementul operațiunilor valutare și a riscului valutar în bancă:** Esența și formele operațiunilor valutare ale băncii. Formele de apariție a riscului valutar în bancă. Poziția valutară a băncii și gestiunea ei. Reglementarea operațiunilor valutare în băncile comerciale din Republica Moldova.
10. **Managementul operațiunilor investiționale în bancă:** Esența și formele operațiunilor investiționale ale băncii. Conceptul portofoliului investițional al băncii și gestiunea lui. Reglementarea operațiunilor investiționale în băncile comerciale din Republica Moldova.
11. **Managementul riscului operațional în bancă:** Esența și formele riscului operațional în bancă. Conceptul, funcțiile și organizarea sistemului de control intern al băncii. Reglementarea riscului operațional în băncile comerciale din Republica Moldova.
12. **Managementul operațiunilor de creditare a băncii:** noțiune; conținutul; principiile și clasificarea operațiunilor de creditare. Conținutul și analiza cererii de creditare. Conținutul și ordinea încheierii contractului creditar. Ordinea de creditare. Ordinea de acordare a creditelor și asigurarea creditelor. Ordinea rambursării creditelor; monitoringul creditar. Particularitățile rambursării creditelor cu termen expirat. Creditele problematice și analiza lor. Particularitățile creditării persoanelor fizice și întreprinderilor individuale. Analiza eficienței operațiunilor de creditare.
13. **Managementul operațiunilor și serviciilor specifice de creditare ale băncilor comerciale:** operațiunile leasing a băncilor comerciale: necesitate; noțiunea și conținutul operațiunilor de leasing. Tipurile relațiilor de leasing și rolul băncilor. Elementele plății de leasing și determinarea mărimii ei. Riscuri în operațiunile de leasing. Operațiunile factoring a băncilor comerciale: necesitatea; noțiunea, conținutul și clasificarea operațiunilor de factoring. Conținutul și încheierea contractului de factoring. Determinarea plății pe operațiuni de factoring.

Compartimentul 3. „Autorizarea, reglementarea și supravegherea prudențială a băncii”

1. **Autorizare, reglementare și supraveghere bancară:** concept, necesitate și obiective. Cadrul instituțional și normativ de autorizare, reglementare și supraveghere bancară. Autorizarea, reglementarea și supravegherea bancară în Uniunea Europeană.
2. **Măsuri de supraveghere prudențială:** definiții, obiective și principii. Supravegherea on-site și off-site. CAAMPL - instrument de întărire a supravegherii și de consolidare a sistemului bancar.
3. **Reglementare prudențială.** Reglementarea bancară prudentă - noțiuni generale. Norme de prudență bancară aplicate în: domeniul licențierii bancare, suficienței capitalului bancar, operațiunilor de creditare, gestionării lichidității băncilor.
4. **Asigurarea depozitelor bancare.** Mecanismul asigurării depozitelor în diferite țări și specificul asigurării depozitelor în R. Moldova. Modele de asigurare.
5. **Teorii și modele de evaluare privind fragilitatea sistemelor bancare.** Riscul sistemic. Falimentele bancare. Reglementarea ieșirii de pe piața bancară. Reglementarea și cauzele falimentului bancar în R. Moldova.
6. **Reglementarea riscurilor bancare:** riscul operațional, riscul de sistem, riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul de solvabilitate, riscul de rată a dobânzii, riscul investițional, riscul valutar, riscul de bancă, riscul de țară. Specificul reglementării riscurilor bancare în R.

Moldova.

7. **Controlul bancar intern:** specificul sistemului de control intern; obiectivele controlului intern; mecanismul controlului bancar intern; principiile de organizare a mecanismului de control intern bancar.
8. **Locul și rolul auditului bancar intern.** Organizarea misiunii de audit intern. Raportul de audit. Riscul de audit.
9. **Auditul principalelor operațiuni bancare.** Auditul operațiunilor de casă, auditul operațiunilor de decontări, auditul operațiunilor valutare, auditul operațiunilor creditare, auditul operațiunilor cu hârtii de valoare, auditul altor operațiuni bancare.
10. **Controlul performanțelor bancare.** Controlul lichidității bancare. Controlul profitului bancar. Controlul veniturilor bancare.
11. **Control și supraveghere bancară în domeniul prevenirii folosirii sistemului bancar în scopul spălării banilor.**

Compartimentul 4. „Managementul finanțelor publice”

1. **Sistemul financiar.** Clasificația și caracteristica sistemului financiar. Structura sistemului financiar în R. Moldova. Caracteristica sistemului financiar public în R. Moldova. Rolul finanțelor publice în economia de piață.
2. **Politica financiară.** Conceptul, tipuri, obiectivele și componentele politicii financiare. Particularitățile politicii financiare și concordanța cu strategiile de dezvoltare a Republicii Moldova.
3. **Bugetul și sistemul bugetar.** Bugetul ca variabilă economică: conceptul, caracteristica, funcțiile și principiile bugetare. Sistemul bugetar al R. Moldova: conceptul, tipurile, particularitățile sistemului bugetar. Conținutul, caracteristica și fazele procesului bugetar în Republica Moldova.
4. **Finanțe publice locale.** Administrația publică locală: structura, competența și atribuțiile. Bugetul și autonomia financiară a administrației publice locale. Sfera acțiunii bugetelor locale. Procesul bugetar la nivel local. Formarea resurselor financiare la nivelul autorităților publice locale. Descentralizarea bugetară: modalități și perspective.
5. **Creditul public:** conținutul economic, funcțiile, formele creditului public și clasificarea împrumuturilor de stat. Particularitățile creditului public în R. Moldova. Datoria publică internă și externă. Indicatori de estimare a nivelului și poverii datoriei externe.
6. **Asigurările sociale.** Caracteristica generală a protecției sociale și componența cheltuielilor pentru aceste scopuri. Principiile asigurărilor sociale de stat. Formele susținerii sociale a cetățenilor prin intermediul asigurărilor sociale. Caracteristica Bugetului asigurărilor sociale de stat. Finanțarea asigurării cu pensii din bugetul asigurărilor sociale de stat.
7. **Cheltuielile publice pentru sănătate:** conținutul, rolul, clasificarea, dinamica, structura și eficiența. Planificarea cheltuielilor publice pentru funcționarea instituțiilor de ocrotire a sănătății. Conținutul economic, principii și caracteristica Fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală. Reforma sistemului de ocrotire a sănătății din Republica Moldova.
8. **Cheltuielile publice pentru învățământ:** conținutul, rolul, clasificarea, dinamica, structura și eficiența. Planificarea cheltuielilor pentru întreținerea instituțiilor din sistemul învățământului public.
9. **Cheltuielile publice pentru serviciile publice generale:** conținutul, rolul, clasificarea, dinamica, structura și eficiența. Serviciul public și funcționarul public: rolul și funcțiile. Controlul organelor financiare asupra respectării disciplinei de stat.
10. **Trezoreria publică:** conceptul și funcțiile. Evoluția sistemului trezorerial. Structura sistemului trezorerial al Republicii Moldova. Evidența încasării veniturilor și efectuării cheltuielilor bugetare prin sistemul trezorerial.

Compartimentul 5. „Fiscalitate”

1. **Sistemul fiscal** concept, structură, componente și obiective. Sistemul fiscal al Republicii Moldova: cadrul legislativ al sistemului fiscal, structura și organele fiscale. Sistemul de impozite al R. Moldova și contribuția la constituirea veniturilor publice.

2. **Politica fiscală a Republicii Moldova.** Politica fiscală: esență, obiective, instrumente, și metode de promovare a politicii fiscale. Concordanța politicii fiscale cu strategiile de dezvoltare a R. Moldova.
3. **Administrarea fiscală.** Obiectivele politicii de administrare fiscală în R. Moldova. Organele cu atribuție de administrare fiscală în R. Moldova. Contribuția serviciului fiscal la acumularea veniturilor fiscale.
4. **Obligațiile fiscale.** Modalitățile de stingere a obligațiilor fiscale. Evidența obiectelor impozabile și a obligațiilor fiscale. Sistemul obligațiilor fiscale ale agenților economici.
5. **Gestiune și control fiscal.** Raporturi fiscale între agenți economici și stat. Particularitățile impozitării micului business în R. Moldova. Tipologia controlului fiscal. Eficiența controlului fiscal în R. Moldova.
6. **Tipurile de încălcări fiscale și sancționarea lor.** Asigurarea stingerii obligației fiscale prin aplicarea majorărilor de întârziere (penalităților) și a amenzilor.
7. **Planificarea fiscală la macro și micro nivel:** Structura sistemului de impunere fiscală. Strategia și tactica fiscală. Direcțiile planificării fiscale în RM. Principiile planificării fiscale la micronivel. Optimizarea plăților fiscale ale agenților economici prin intermediul diferitor metode de planificare fiscală.
8. **Fiscalitatea internațională.** Sisteme de impozitare internațională și colaborarea internațională. Particularitățile aplicării Acordurilor internaționale privind evitarea dublei impuneri.

Compartimentul 6 „Gestiunea finanțelor întreprinderii”

1. **Conținutul finanțelor întreprinderii:** definirea finanțelor întreprinderii, sistemul de relații financiare dintre întreprindere și mediu, funcțiile finanțelor întreprinderii, principii de organizare a activității financiare, factori de influențare asupra procesului de organizare a activității financiare la întreprindere.
2. **Capitalul întreprinderii:** concept, forme de manifestare, nevoia de capital. Factorii obiectivi care determină mărimea capitalurilor la nivel de întreprindere. Costul capitalului: definiția, modele de calcul a costului capitalului propriu și împrumutat, costul mediu ponderat al capitalului: definiția și modul de calcul.
3. **Structura financiară a întreprinderii:** noțiune, elemente structurale; structura financiară optimă: concept, criterii de optimizare; indicatorii de îndatorare; determinarea posibilităților de îndatorare și a capacității maxime de îndatorare; levierul financiar, efectul de levier financiar; factorii care influențează formarea structurii financiare.
4. **Politica financiară a întreprinderii:** conținut, obiective. Componentele politicii financiare a întreprinderii.
5. **Politica de finanțare a întreprinderii:** concept, surse de finanțare: capital propriu și împrumutat, modalități de majorare a capitalului propriu; modalități de finanțare prin împrumuturi: bancare, obligatare, financiare, comerciale, alte datorii; leasing: noțiune, tipuri și caracteristică.
6. **Gestiunea mijloacele fixe ale întreprinderii:** caracteristica generală, tipuri de uzură, durata de funcționare utilă, valoarea reziduală, metode de calcul a uzurii: metoda liniară, proporțională, soldului degresiv, ratei descrescătoare; indicatori de apreciere a eficienței mijloacelor fixe: indicatori de structură, gradul de folosință, randamentul mijloacelor fixe; surse de finanțare a mijloacelor fixe.
7. **Gestiunea activelor curente ale întreprinderii:** caracteristica generală a activelor curente și structura acestora; indicatori de apreciere a eficienței utilizării activelor curente; efectele încetinirii sau accelerării vitezei de rotație a activelor curente; direcții și măsuri de accelerare a vitezei de rotație a activelor curente (în faza de aprovizionare, producție, comercializare); surse de finanțare a activelor curente: datorii pe termen scurt, fondul de rulment, politici de gestiune a fondului de rulment. Gestiunea stocurilor: stocuri și gestiunea lor: definiția financiară a stocurilor, avantajele și dezavantajele generate de insuficiența de stoc sau de existența unor stocuri excesive; costuri generate de deținerea stocurilor; metode și politici de gestiune a stocurilor.

8. **Organizarea circulației bănești la întreprindere:** motivația deținerii, de către întreprinderi, a mijloacelor bănești; avantajele și dezavantajele deținerii numerarului de către întreprindere; conținutul și obiectivele trezoreriei; determinarea soldului optim de numerar: modelul Baumol, modelul Miller-Orr; previziunea trezoreriei. Gestiunea încasărilor și plăților la nivel de întreprindere: structura încasărilor și plăților, obiectivul și conținutul gestiunii acestora; metode de gestiune a creanțelor: metode de studiere și selectare a clienților, de control a acestora; metoda indicatorilor de analiză a clienților.
9. **Politica de credit a întreprinderii:** conținutul și necesitatea ei. Formele, modalitățile de determinare a eficienței și rolul activității de creditare a întreprinderii.
10. **Politica investițională a întreprinderii:** conținutul și necesitatea ei. Esența, clasificarea, modalitățile de determinare a eficienței și rolul activității investiționale a întreprinderii. Sursele de finanțare a investițiilor în cadrul întreprinderii.
11. **Previziunea financiară a întreprinderii:** conținutul, necesitatea și rolul previziunii financiare. Tipurile de planificare financiară. Bugetul întreprinderii: concept și etapele elaborării lui.
12. **Rezultatele financiare ale întreprinderii:** obiectivele și scopurile financiare ale întreprinderii. Conținutul consumurilor și cheltuielilor întreprinderii. Veniturile întreprinderii: definirea și structura lor. Rezultatul financiar al întreprinderii: conținut și modul de exprimare. Profitul întreprinderii: conținutul, funcțiile și factorii de influență. Indicatorii rentabilității.
13. **Gestiunea întreprinderii în situații de criză:** noțiune, fazele, cauzele și metodele de previziune a falimentului, metode de gestiune a situațiilor de criză. Insolvabilitatea întreprinderii: definiția, situații de insolvabilitate; restructurarea: concept, metode și tehnici de restructurare a întreprinderilor insolvabile. Reorganizarea întreprinderii: definiția și metodele aplicate. Lichidarea întreprinderii: definiția, condițiile și procedura de lichidare. Tehnici de reorganizare a întreprinderilor: fuziuni, achiziții, divizări. Posibilitățile gestiunii anticriză în condițiile Republicii Moldova

Compartimentul 7 „Finanțe internaționale”

1. **Conținutul finanțelor internaționale:** conceptul și funcțiile finanțelor internaționale. Formele și rolul relațiilor financiare internaționale. Globalizarea financiară și efectele acesteia.
2. **Sistemul financiar internațional:** conținutul și funcțiile sistemului financiar internațional. Crearea sistemului monetar internațional (primele uniuni monetare; crearea sistemului monetar internațional) primele uniuni monetare; crearea sistemului monetar internațional de la Breton-Woods, principiile de funcționarea a lui; apariția și evoluția sistemului actual. Sistemul Monetar European: crearea și funcționarea lui, problemele actuale.
3. **Valutele și cursul valutar:** concept, forme, regim de schimb. Definirea cursului valutar, tipurile de cursuri. Modele de stabilire a cursului valutar și factorii de influențare. Metodele aplicate în determinarea cursului valutar. Teorii economice asupra cursului valutar. Cursul valutar al leului moldovenesc: evoluție; metodele de determinare, problemele menținerii cursului valutar. Influența modificării cursului valutar asupra comerțului extern și dezvoltării economiei naționale. Problemele influenței modificării cursului valutar asupra comerțului extern al Republicii Moldova.
4. **Piața valutară internațională:** noțiune, caracteristică, segmentele de bază. Principalele operațiuni pe piața valutară internațională (operațiunile la vedere; operațiunile la termen; operațiuni de arbitraj valutar; hedgingul valutar etc.). Reglementarea operațiunilor valutare în Republica Moldova.
5. **Riscul valutar:** noțiune, tipuri, factorii de influențare. Tehnici de acoperire a riscului valutar în cadrul contractului (clauza valutară simplă; clauza coșului valutar simplu și ponderat; clauza monedei internaționale; alegerea monedei de contract; includerea în preț a unei marje asigurătorii; sincronizarea încasărilor și plăților în aceeași valută). Tehnici de protecție împotriva riscului valutar extracontractuale (acoperirea la vedere; acoperirea la termen).

6. **Lichiditatea internațională. Datoria externă.** Lichiditatea internațională și rezervele valutare internaționale. Rezervele internaționale ale Republicii Moldova. Asistența financiară externă și datoria externă. Analiza evoluției și structurii asistenței financiare externe și datoriei externe a Republicii Moldova.
7. **Investițiile internaționale și instituțiile financiare internaționale.** Definirea, esența și tipologia instituțiilor financiare internaționale. Fondul Monetar Internațional (concept, structură, funcții, caracteristicile activității și problemele ei). Banca Mondială (concept, structură, funcții, caracteristicile activității și problemele ei). Banca Pentru Reglementări Internaționale (concept, structură, funcții, caracteristicile activității). Colaborarea Republicii Moldova cu instituțiile financiare internaționale. Investiții internaționale: concept, conținut, clasificare și rolul investițiilor internaționale. Piața internațională de capital. Investițiile internaționale de portofoliu. Investițiile străine directe și climatul investițional. Investițiile străine în Republicii Moldova.
8. **Piața internațională a creditului:** concept, conținut, caracteristică și rolul creditului internațional. Tehnica acordării și rambursării creditelor. Dobândă creditului internațional. Posibilitățile de acces la creditul internațional. Riscurile și garanțiile în creditul internațional. Creditul internațional în economia Republicii Moldova.
9. **Modalitățile de plată internațională:** tipurile de plăți și decontări internaționale; caracteristica modalităților de plată internaționale (acreditivul documentar: noțiune, elementele, clasificarea, procedura bancară de derulare; tipuri; incasoul documentar: noțiune, mecanismul derulării; ordinul de plată; scrisoarea de garanție bancară: noțiune, tipuri etc.); plățile prin clearing; compensația; acorduri valutare; clearingul multilateral. Utilizarea mijloacelor și instrumentelor de plată internațională în Republica Moldova.
10. **Balanța de plăți externe.** Balanța de plăți externe: concept, structură, indicatori, factori de influență. Metode de echilibrare și ajustare a Balanței de plăți externe. Interpretarea Balanței de plăți externe. Analiza Balanței de plăți externe a Republicii Moldova.

Compartimentul 8 „Activitatea investițională și gestiunea portofoliului de investiții”

1. **Noțiuni de bază privind investițiile.** Definiția investiției, elementele de identificare a investiției, aspectele și trăsăturile caracteristice ale investițiilor; criteriile de clasificare a investiției (după destinația fondurilor alocate, după obiectul care se urmărește a fi realizat, după gradul de risc pe care îl implică, după structura tehnologică, după sursele de finanțare etc.). Definiția activității investiționale; particularitățile de bază ale activității investiționale; piața investițională: definiție, structura și infrastructura acesteia; baza legislativă și normativă privind activitatea investițională în Republica Moldova.
2. **Proiectul investițional: etapele de elaborare și realizare.** Proiectul investițional: definiție, elementele componente ale acestuia, tipologie (proiect investițional de tip inițiere sau extindere, proiect investițional de tip modernizare sau înlocuire), destinație, structura proiectului investițional (descriere generală, premisele și ideea principală a proiectului, analiza pieței și conceptului de bază, materia primă și livrările, amplasarea, proiectarea și tehnologia, organizarea, resursele de muncă, planificarea realizării proiectului, planul financiar și evaluarea eficienței investiției). Procesul investițional: definiție, conținut, subiecții procesului investițional, fazele procesului investițional (etapele fazei preinvestiționale, fazei investiționale, fazei de exploatare); studiul de fezabilitate a proiectului investițional, scopurile și obiectivele studiului de fezabilitate; componentele studiului de fezabilitate.
3. **Evaluarea eficienței economice a investițiilor.** Conceptul de eficiență a investițiilor. Aspecte metodologice de evaluare a eficienței investițiilor. *Indicatorii statici* de evaluare a eficienței economice a investițiilor (volumul capitalului investit, durata de realizare a lucrărilor de investiții, durata de funcționare a obiectivului, cheltuielile echivalente sau recalulate, investiția specifică, termenul de recuperare a investiției, coeficienții de eficiență economică a investițiilor sau rata de rentabilitate, randamentul economic al investiției). Cuantificarea factorului timp în calculele de eficiență a investiției, conținutul și necesitatea

actualizării, noțiunea de anuitate, tipuri de anuități, valoarea prezentă și valoarea viitoare a anuității. Conținutul și semnificația *indicatorilor dinamici*, indicatorul Angajamentul de capital (K), indicatorul Perioada de recuperare actualizată a investiției (DPP), indicatorul Valoarea netă actualizată (NPV), indicatorul Indicele de profitabilitate (PI), indicatorul Rata internă a rentabilității (IRR); implicațiile indicatorului Rata internă de rentabilitate modificată (MIRR), aspecte privind determinarea nivelului ratei de actualizare utilizat la calculul indicatorilor de evaluare a eficienței economice a investițiilor.

4. **Sursele de finanțare a investițiilor și costul capitalului investit.** Structura resurselor de finanțare a investițiilor, surse interne de finanțare a investițiilor, surse externe de finanțare a investițiilor; forme noi de finanțare a investițiilor, necesitatea investițiilor cu capital străin. Costurile marginale ale resurselor interne de finanțarea a investițiilor, costurile marginale ale resurselor externe de finanțarea a investițiilor: costul acțiunilor, costul obligațiunilor, creditelor, evaluarea costului mediu ponderat al surselor de finanțare a investițiilor (WACC), structura optimă a capitalului investit, cost oportunității al capitalului, costul marginal al capitalului și decizia de investiții.
5. **Riscurile în activitatea de investiții.** Incertitudinea și riscul în activitatea de investiții, definirea riscului investițional, criteriile și modalități de clasificare a riscurilor investiționale. Metode de evaluare a riscului investițional: dimensionarea riscului cu ajutorul probabilității, metoda arborelui de decizii, modelul CAPM; reflectarea riscului în calculele de eficiență a proiectului de investiții, analiza de sensibilitate la risc, gestiunea riscului de investiții, modalități de diminuare a riscurilor investiționale.
6. **Climatul investițional și importanța acestuia pentru activitatea investițională.** Climatul investițional: concept, factori determinanți (pozitivi și negativi), necesitatea indicatorilor de evaluare, influența asupra deciziilor investiționale. Climatul investițional în Republica Moldova: evoluție; factorii negativi și pozitivi ai climatului investițional; direcții de reformare a climatului investițional. Atractivitatea și imaginea investițională a țării și componentele acestora.
7. **Politica investițională la micro- și macro- nivele.** Politica investițională a întreprinderii: scopul, obiectivele, factorii determinanți, intercorelarea cu politica investițională la nivel macroeconomic. Politica de dividend a întreprinderii și rolul acesteia în atragerea investitorilor. Conceptul, scopul și principiile politicii investiționale a statului; instrumente și priorități ale politicii investiționale a statului. Politica investițională a Republicii Moldova; strategia investițională a Republicii Moldova și prioritățile acesteia.
8. **Investițiile de portofoliu și formarea portofoliului investițional.** Concept; tipurile investițiilor de portofoliu; portofoliul investițional; criteriile de clasificare a portofoliului de investiții (după obiect, în funcție de preferințele investitorului, în funcție de gradul de atingere a obiectivelor urmărite); factorii necesari la selectarea hârțiilor de valoare (venitul scontat, riscul investițional, caracteristicile fiscale, particularitățile tehnice ale tranzacțiilor cu valori mobiliare); principii de formare a portofoliului investițional; procesul de formare a portofoliului investițional.
9. **Problema selectării portofoliului de investiții și analiza portofoliului.** Curbele indiferenței: concept, particularitățile importante ale curbelor indiferenței; modelul de determinare a rentabilității și a riscului investițional (modelul pieței); indicatorii de determinare a riscului total (variația totală, riscul sistematic, riscul nesistematic); modelul evaluării activului de capital (CAPM). Conceptul de *analiză fundamentală*, metodele de prognoză (strategie descendentă de prognozare, strategia ascendentă de prognozare, prognoza probabilistică); modelul econometric; factorii fundamentali la nivel macroeconomic; analiza rapoartelor financiare ale societăților pe acțiuni (analiza retrospectivă). Esența *analizei tehnice*; axiomele analizei tehnice (mișcările pieței iau în considerare totul, prețurile se mișcă în mod orientat, istoria se repetă); analiza tradițională (principalele configurații: „triunghi”, „cap-umeri”, „zig-zag”); analiza tehnică modernă; analiza tehnică filozofică (teoria lui Elliot).
10. **Profitabilitatea investițiilor și riscul investițional. Evaluarea eficienței gestiunii portofoliului de investiții.** Profit investițional: concept, elemente; factorii ce influențează mărirea profitului (factorii de natură externă, factorii de natură internă); indicatorii de

determinare a rentabilității titlului financiar și a portofoliului investițional (profitabilitatea pentru perioada deținerii activului, profitabilitatea aproximativă, profitabilitatea portofoliului de valori mobiliare); concept general al riscului investițional; tipurile de risc (riscul dobânzii, riscul creditar, riscul pieței, riscul lichidității, riscul afacerii, riscul de retragere preventivă, riscul inflației, riscul diversificabil, riscul nediversificabil); indicatorii de dimensionare a riscurilor hârtilor de valoare (valoarea medie așteptată, devierea standard, coeficientul de variație, covariația, prețul riscului investițional, coeficientul beta); indicatorii de determinare a riscului de portofoliu (riscul propriu al portofoliului, riscul de piață al portofoliului). Eficiența gestiunii portofoliului: concept general; dimensionarea profitabilității portofoliului de investiții; dimensionarea eficienței gestiunii portofoliului, luând în considerație riscul; alegerea timpului optim al operațiunilor.

Compartimentul 9 „Piețe de capital”

1. **Piața de capital:** abordări cu privire la piața financiară și de capital; piața de capital – componentă a pieței financiare; conceptul, trăsăturile, rolul și funcțiile pieței de capital în economie de piață; structura pieței de capital (piața monetară, piața bancară, piața valorilor mobiliare; piața primară, piața secundară, piața extrabursieră, piața acțiunilor, piața obligațiunilor, piața contractelor la termen, piața opțiunilor, piața de licitație, piața de negocieri, piețe intermitente, piețe continue, piețe mixte etc.); cererea și oferta pe piața de capital; particularitățile, starea actuală, strategii de dezvoltare a pieței de capital și pieței valorilor mobiliare din Republica Moldova.
2. **Instrumentele financiare primare de proprietate:** acțiunile (concept, tipuri, caracteristici fundamentale); drepturile generate (de vot, la dividend, de atribuire, de subscriere, de preempțiune); baza legislativă în R.Moldova; evaluarea acțiunilor simple (Indicatorii de evaluare, metode de evaluare); formarea și gestiunea portofoliului de acțiuni; strategiile pasive de gestiune a portofoliului de acțiuni (strategiile de cumpărare și deținere, strategia indexării); strategiile active de gestiune a portofoliului de acțiuni (strategia urmăririi valorii, strategia diversificării, strategia de creștere, strategia rotației de grup, strategiile costului constant și de nivelare a valorii, strategia bazată pe hedging, strategia de cumpărare a acțiunilor cu ajutorul împrumuturilor). Necesitatea și problemele diversificării acțiunilor cotate pe piața valorilor mobiliare a Republicii Moldova.
3. **Instrumentele financiare primare de creanță:** obligațiunile (concept; tipologie; elemente definitorii; dobânda; valoarea nominală; maturitatea; prețul de piață); randamentul (cuponului, curent, la maturitate); indicatorii de evaluare a obligațiunilor zero-cupon (prețul de cumpărare a obligațiunii, rata nominală a profitului pentru perioada de deținere, prețul de vânzare a obligațiunii etc.); indicatorii de determinare a eficienței obligațiunilor cu plata periodică a dobânzilor (rata curentă a profitului la obligațiuni, prețul de vânzare, prețul de cumpărare etc.); durata și sensibilitatea obligațiunii; indicatorii de bază pentru determinarea eficienței portofoliului de obligațiuni (valoarea curentă a portofoliului, profitabilitatea, durata, ritmul creșterii valorii, lichiditatea portofoliului, coeficientul de lichiditate); metode de gestiune a portofoliilor de investiții.
4. **Emisiunea valorilor mobiliare:** procedura emisiunii acțiunilor la constituirea societății; emisiunile suplimentare; emisiunea și modalități de rambursare a obligațiunilor.
5. **Portofoliul de valori mobiliare:** noțiune; principiile și ordinea formării; structura; funcțiile; aspectele juridice; formarea și gestiunea portofoliului de acțiuni; strategiile pasive de gestiune a portofoliului de acțiuni; strategiile active de gestiune a portofoliului de acțiuni; gestiunea portofoliului obligațiunilor; strategiile pasive de gestiune a portofoliului de obligațiuni; strategiile active de gestiune a portofoliului de obligațiuni; principalele reguli de formare și dirijare a portofoliului de valori mobiliare profitabil.
6. **Instrumentele financiare derivate:** contractele „futures” (definire; elementele contractuale; tipologie; domenii de utilizare, lichidarea contractului); contractele „options” (esența; elementele contractuale; tipologie; domenii de utilizare, lichidarea contractului); contracte options (tipuri și caracteristici; domenii de utilizare); contracte SWAP (tipuri, elemente definitori, mecanismul derulării).

7. **Participanții la piața de capital și activitățile desfășurate de ei:** caracteristica generală a activității emitenților și investitorilor pe piața valorilor mobiliare; participanți profesioniști și activitățile desfășurate de ei (activitate de brokeraj; activitate de dealer; activitate de underwriting; activitate de administrare a investițiilor; activitate de ținere a registrului; activitate de depozitare; activitate de clearing; alte genuri de activitate; reglementarea activității participanților profesioniști pe piața valorilor mobiliare a Republicii Moldova.
8. **Bursa de valori:** concept; funcții; rol; structura organizatorică; organele de conducere; regulile efectuării operațiunilor bursiere; caracteristica burselor de valori din New-York și Tokio; bursa de valori din R.Moldova (baza legislativă, evoluția; structura organizațională, funcțiile, cerințe privind activitatea de membru), rolul, problemele și perspectiva dezvoltării al Bursei de Valori a Moldovei).
9. **Tranzacțiile bursiere:** definirea tranzacției bursiere; clasificarea tranzacțiilor bursiere, sisteme de tranzacții; tranzacții bursiere la vedere cu instrumente financiare primare; ordinele bursiere și tipologia lor; cursul bursier; clearingul și decontările; tranzacțiile forward cu instrumente financiare primare; tipologia și esența tranzacțiilor forward; tranzacții la termen ferme, tranzacții la termen condiționate, tranzacții în marjă (vânzări scurte); tranzacțiile pe piețele contractelor futures (mecanismul de inițiere și tranzacționare a contractelor futures, determinarea poziției futures, reglarea zilnică a poziției futures, clearingul și decontarea contractului futures); mecanismul organizării tranzacțiilor bursiere pe piața bursieră a Republicii Moldova.
10. **Indicii bursieri:** definire, rol, clasificare; selectarea eșantionului de firme; atribuirea importanței componentelor din eșantion; alegerea datei de referință; modele generale de calcul a principalilor indici bursieri (Dow-Jones, Standard & Poor's, AMEX, NASDAQ, Nikkei, Topix, CAC 40; indici bursieri din R.Moldova).

Compartimentul 10 „Asigurări și reasigurări”

1. **Activitatea de asigurare și reasigurare:** concept, definiții, principii, și funcțiile asigurărilor. Forme de protecție împotriva acțiunii forțelor distructive ale naturii și a accidentelor. Reasigurarea: necesități și forme de manifestare. Tipuri de fonduri de asigurare și organizarea activității de asigurare în Republica Moldova.
2. **Constituirea, organizarea și reglementare a activității societăților de asigurare:** cadrul legal, constituirea asigurătorului (reasiguratorului), licențierea asigurătorului (reasiguratorului), suspendarea și retragerea licenței, consecințele retragerii licenței asigurătorului (reasiguratorului), intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări.
3. **Asigurările la nivel național și internațional:** tipuri, obiecte, riscuri, aspecte juridice, evaluare, efecte sociale, contractul de asigurare. Esența și particularitățile asigurărilor de răspundere civilă, modalități de determinare a primei de asigurare, asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule, tipuri de asigurare la nivel național și internațional.
4. **Piața asigurărilor:** concept, elemente și caracteristici ale pieței asigurărilor. Cererea de asigurare (reasigurare), oferta și concurența; limitele activității asigurătorului (reasiguratorului) și norme de prudență; dimensiunea, structura, dinamica asigurărilor și incidența acestora asupra economiei. Coordonate ale reglementărilor privind piața unică europeană a asigurărilor.
5. **Politica de marketing în activitatea de asigurare:** cercetarea de marketing, strategii de marketing, produse de asigurare, portofoliul de asigurare, publicitatea în asigurări.
6. **Managementul în asigurări:** particularități ale managementului în asigurări; organizarea și supravegherea societăților de asigurări; structura financiară a asigurătorilor, structura și modul de evaluare a veniturilor și cheltuielilor, rezervele de asigurare, rezultatele activității asigurătorilor, bugetul de venituri și cheltuieli, solvabilitatea și stabilitatea financiară a asigurătorului (reasiguratorului), eficiența economică a societăților de asigurare.
7. **Statistica actuarială în asigurări:** esența și conținutul statisticii actuariale în asigurări, analiza informațiilor cu privire la frecvența riscurilor, analiza informațiilor cu privire la costurile privind pagubele, evaluarea primelor de asigurare, metode de estimare a rezervelor de asigurare.

8. **Asigurarea riscurilor financiare:** esența asigurării riscurilor financiare, tipuri, durata, determinare a primei de asigurare și a sumei asigurate, obligațiile părților, stabilirea mărimii și plății despăgubirii de asigurare, principiile de calcul a despăgubirii.
9. **Metode și forme de reasigurare la nivel național și internațional:** conținut economic, clasificare, forme de reasigurare, organizarea activității de reasigurare în Republica Moldova.

Compartimentul 11 „Prețuri, concurență și competitivitate financiară”

1. **Mecanismul prețurilor în economia concurențială:** abordarea sistemică a prețurilor, rolul prețului în echilibrarea pieței, oferta și cererea sub incidența comportamentului agenților pieței, strategii de adaptare a prețurilor la cerințele pieței, pe tipuri ale concurenței, echilibrul concurențial și bunăstarea socială.
2. **Metodele de determinare a prețurilor la nivelul unităților economice:** metodele de determinare a prețurilor în baza costului, determinarea prețurilor în baza cererii, orientarea prețurilor spre concurență, corelarea prețurilor produselor noi, determinarea prețurilor în baza echilibrului dintre cost, cerere și concurență (modelul 3 „C”).
3. **Implicațiile deciziilor de preț asupra rezultatelor economico-financiare ale întreprinderilor:** fundamentarea prețurilor prin utilizarea analizei marginale, analiza influenței prețurilor asupra profitului unităților economice, modelarea deciziilor de preț în contextul obiectivelor strategice a întreprinderii.
4. **Particularitățile determinării prețurilor în unele ramuri ale economiei naționale din R. Moldova:** specificul calculării prețurilor în comerț, fundamentarea prețurilor în agricultură, particularitățile stabilirii prețurilor la pământ și resursele naturale, specificul determinării prețurilor în construcții-montaj, tarifele la servicii – parte componentă al sistemului de prețuri.
5. **Prețurile în cadrul comerțului internațional:** prețurile externe și interacțiunea acestora cu prețurile interne, categoriile de prețuri practicate în cadrul tranzacțiilor comerciale internaționale, INCOTERMS – standard internațional de interpretare a termenilor comerciali, rolul statului în reglementarea comerțului internațional prin intermediul mecanismului prețurilor, tehnica determinării prețurilor produselor de import, fundamentarea prețurilor produselor de export, specificul stabilirii prețurilor de transfer.
6. **Prețul și practicile anticoncurențiale:** formele interzise de fixare a prețurilor, prețul de ruinare, strategia prețurilor de discriminare, prețul de dumping și politica antidumping.
7. **Reglementarea prețurilor și concurenței pe plan internațional:** cadrul organizatoric de reglementare a activității privind prețurile în țările dezvoltate, reglementarea prețurilor și concurenței în România, Rusia, țările Uniunii Europene ș.a.
8. **Reglementarea prețurilor și concurenței în Republica Moldova:** cadrul organizatoric de reglementare a activității privind prețurile în R. Moldova, metodele de reglementare a prețurilor, legislația în domeniul reglementării prețurilor și concurenței.

BIBLIOGRAFIE:

1. Constituția Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.08.1994, nr.1 (1).
2. Codul Fiscal al Republicii Moldova, ediție specială cu modificările la situația de 01.01.2008.
3. Codul Vamal al Republicii Moldova. Nr.1149-XIV din 20.07.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, din 23.12.2000, nr.160-162 (1201).
4. Legea Republicii Moldova cu privire la asigurări. Nr. 407-XVI din 21. 12.06. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 06.04.2007, nr.47-49 (213).
5. Legea Republicii Moldova privind piața valorilor mobiliare. Nr.199-XIV din 18.11.1998. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 10.10.2008, nr. 27-28 (655) cu modificările ulterioare.
6. Legea Republicii Moldova privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii. Nr. 206 din 07.07.2006. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 11.08.2006, nr.126-130 (605).
7. Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei. Nr.548-XIII din 21.07.1995. În : Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.10.1995, nr. 56-57 (624).
8. Legea instituțiilor financiare. Nr.550-XIII din 21.07.1995. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.01.1996, nr.1 (624), cu modificările ulterioare.
9. Legea Republicii Moldova cu privire la protecția concurenței. Nr.1103-XIV din 30.06.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 31.12.2000, nr.166-168, cu modificările ulterioare.
10. Legea Republicii Moldova cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Nr. 845 din 03.01.1992. În: Monitorul Parlamentului, 28.02.1994, nr.2 (33) cu modificările ulterioare.
11. Legea Republicii Moldova cu privire la Comisia Națională a Valorilor Mobiliare. Nr.192-XIV din 12 noiembrie 1998. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 04.03.1999, nr.22-23 (91), cu modificările ulterioare.
12. Legea Republicii Moldova cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător.Nr.81 din 18.03.2004. În: Monitorul Oficial al R. Moldova, 23.04.2004, nr.64-66 (344) cu modificările ulterioare.
13. Legea Republicii Moldova privind reglementarea valutară. Nr. 62 din 21.03.2008. În : Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.07.2008, nr. 127-130 (498).
14. Andrei L. Euro. București: Economică, București, 2003. 238p.
15. Anghelache G. Bursa și piața extrabursieră. București: Economică, 2000. 368 p.
16. Anghelache G. Piața de capital. Caracteristici, evoluții, tranzacții. București: Economică, 2004. 412 p.
17. Basno C., Dardac N. Operațiuni bancare. Instrumente și tehnici de plată. București, 1996 . 251p.
18. Basno C., Dardac N., Floricel C. Monedă, Credit, Bănci. București: Didactică și Pedagogică, 2003. 374 p.
19. Berdila-Cirlan A. Relații valutar-financiare internaționale în scheme: (planuri tematice, studii de caz, teste) Chișinău: Evrica, 2006. 135 p.
20. Botnari N. Finanțele întreprinderii, Chișinău: Tipografia Centrală, 2008. 258p.
21. Bran P. Relațiile financiare și monetare internaționale. București: Economică, 1995. 320 p.
22. Bran P.Comunicarea financiară, București: A.S.E., 2003. 414 p.
23. Bratu Ș. Bursa de valori și tranzacțiile cu valori mobiliare. Craiova: Universitaria, 1998. 388 p.
24. Caraganciu A., Iliadi Gh. ș.a. Monedă și credit. Chișinău: A.S.E.M., 2004. 249 p.
25. Caraganciu A., Domenti O., Ciobu S., Bazele activității investiționale. Chișinău: ASEM, 2004. 320p.

26. Cerna S. Banii și creditul în economiile contemporane, vol. 1: Elemente de analiză monetară, București: Enciclopedică, 1994. 392 p.
27. Cerna S. Sistemul monetar și politica monetară, București: Editura Enciclopedică, 1996. 237 p.
28. Cerna S. Unificarea monetară în Europa, București: Editura Enciclopedică, 1997. 129 p.
29. Chabot Ch. Euro – moneda europeană. București: Teora, 2000. 144 p.
30. Ciobanu Gh. Bursele de valori și tranzacțiile la bursă. București: Editura Economica, 1997. 262 p.
31. Cistelean L.M. Economia, eficiența și finanțarea investițiilor. București: Economică, 2002. 536 p.
32. Cociug V., Cinic L. Gestiunea riscurilor bancare. Chișinău: ASEM, 2008. 167p.
33. Cociug V., Mistrean L. Operațiuni bancare: concepte, scheme, aplicații. Chișinău: ASEM, 2006. 268 p.
34. Cociug V., Timofei O. Control și audit intern bancar. Chișinău: ASEM, 2008. 234 p.
35. Daianu D. Echilibrul economic și moneda: keynesism și monetarism, București: Humanitas, 1993. 159 p.
36. Doltu C. Investițiile străine directe și influența lor asupra modernizării economiei în tranziție. Chișinău: ARC, 2008. 182 p.
37. Dragomir Gh. Monedă. Credit: curs, Galați, 1996. 99 p.
38. Felicia A. Fiscalitate și prețuri în economia de piață, București: Economica, 2002. 117p.
39. Frei L. I. Sistemele bancare contemporane ale Angliei, SUA și Franței. București: Editura de stat, 1996. 220 p.
40. Gavrila T. Managementul general al firmei Ed. a 2-a. București: Economica, 2004. 320 p.
41. Georgescu Golosoiu L. Mecanisme valutare. www.ligiagolosoiu.ro.
42. Ghilic-Micu B. Bursa de valori. București: Economica, 1997. 263 p.
43. Gorobeț, I. ș.a. Practici bursiere internaționale. Chișinău: A.S.E.M., 2006. 199 p.
44. Gradu M. Tranzacții bursiere. Piețele futures și de opțiuni. București: Economica, 1995. 207 p.
45. Grigorita C. Activitate bancara. Editia a II-a rev. si compl. Chișinău: Cartier, 2004. 424 p.
46. Hoanță N. Bani și bănci, București : Economică, București, 2001.280 p.
47. Ignat I. Uniunea Europeană: de la piața comună la moneda unică. București: Enciclopedică, 2002. 200 p.
48. Imireanu M. Tehnica și practica operațiunilor bancare: relațiile agenților economici cu băncile, București: Tribuna Economică, 1995. 326 p.
49. Kiriteșcu C. Dobrescu E. Moneda: mică enciclopedie. București: Enciclopedică, 1998. 264 p.
50. Le Goff Jacques. Negustorii și bancherii în Evul Mediu. București: Editura Meridiane, 1994. 194 p.
51. Luchian I., Marienciuc A. Managementul portofoliului de investiții, Chișinău: ASEM, 2008. 215p.
52. Manolescu Gh. Politici monetare și fiscale. București: Economică, 1997. 221 p.
53. Manolescu Gh. Monedă și credit. București: Editura Fundației România de Măine, 2003. 228 p.
54. Manolescu Gh. ș.a. Modelul structural și funcțional al sistemului financiar românesc. București: Centrul de Informare și Documentare Economică, 2003. 95 p.
55. Manolescu Gh., Sisteme monetar-financiare comparate, București: Universitatea Ecologică, 1997. 208 p.
56. Mayer Th. Banii, activitatea bancară și economia. București: Didactică și Pedagogică, 1993. 590 p.

57. Onofrei M. Management financiar. Bucuresti: C.H. Beck, 2006. 128 p.
58. Opreșescu M. ș.a. Monedă și credit: teorie și practică, Craiova: Universitaria, 1998. 323 p.
59. Paun N. Bani și bănci în structuri europene. Cluj: Biblioteca Apostrof, 1995. 248 p.
60. Popa I. Bursa. București: Adevărul, vol.I, 1993. 298 p.
61. Popescu V. Bursa și tranzacții cu titluri financiare. București: Editura CALL, Clubul Român, 1993. 335 p.
62. Prisăcariu M., Dornescu V., Stoica O. Tranzacții la bursele de mărfuri și valori. Bacău: Agora, 1996. 116 p.
63. Sestacovskaia A., Kuymina O., Chicu N., Bazele fiscalității. Chișinău: A.S.E.M, 2007. 88 p.
64. Sorocean Ch. ș.a. Managementul proiectelor: Identificarea surselor financiare și elaborarea proiectelor. Chișinău : Evrica, 2004. 104 p.
65. Starițin L. Sistemul bancar al Republicii Moldova: condiții de restructurare și principalele direcții de dezvoltare Chișinău: INEI, 2001. 48 p.
66. Stoica V. Bani și Credit, București: Economica, 2003. 535p.
67. Tiuricov C. Metode de luare a deciziilor pe termen scurt in gestionarea finantelor corporative in conditiile crizei economice. Chișinău: A.S.E.M., 2003. 25 p.
68. Tudorache D. Moneda, Banci, Credit. Bucuresti: Universitara, 2006. 188p.
69. Turliuc V. ș.a. Monedă și credit. București: Economica, 2005. 303 p.
70. Văcărel I. ș.a. Asigurări și reasigurări. București: Expert, 1993. 277p.
71. Vasile R. Moneda și politica fiscală. București: Uranus, 1994. 222 p.
72. Vasilescu I. ș.a. Investiții. București: Economică, 2000. 480 p.

73. Rogers C. Money, Interest and Capital: A study in the foundations of monetary theory. London: Cambridge University Press, 1991. 318 p.
74. Банки и банковские операции. Учебник для вузов. Под ред. В. Челнокова. Москва: Высшая школа, 1998. 345 с.
75. Банковское дело, Под ред. Колесникова В. И., Кроливецкой Л. П., изд. 3-е, Москва: Финансы и Статистика, 1997. 478 с.
76. Бударина Н.А. Международные финансы, Донецк, 2002. bookz.ru.
77. Дегтярева О. И. Биржевое дело. Москва: ЮНИТИ, 2000. 680 с.
78. Деньги. Кредит. Банки: учебник под ред. Лаврушин О. И., 2-е изд., Москва: Финансы и Статистика, 2004. 460 p.
79. Жукова Е. Ф., Зеленкова Н., Максимова Л. М., Деньги. Кредит. Банки: учебник для вузов 2-е изд., Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 600 с.
80. Долан Э. и др. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика, Санкт-Петербург: Питер, 1994. 493 с.
81. Иовв Т. Биржевые операции: курс лекций. Кишинэу: ASEM, 2006. 455с.
82. Иовв Т. Основы функционирования рынка капитала: курс лекций по дисциплине. Кишинэу: ASEM, 2004. 416 с.
83. Международные финансы. ru.wikipedia.org.
84. Мошетто Б., Планьоль А. Международная банковская деятельность, Москва: ИНТРАТЭК-Р, 1994. 122 с.
85. Носкова. И. Я. Валютные и финансовые операции. Москва: Финансы, 1998. 302 с.
86. Перчинская Н., Доду К. Фондовый рынок Молдовы. Кишинэу: 2001. 321 с.
87. Поляков В.П., Московкина Л.А. Основы денежного обращения и кредита: учебное пособие. 2-е изд. доп., Москва: ИНФРА-М, 1997. 192 с.
88. Роуз П., Банковский менеджмент: предоставление финансовых услуг. Москва: Дело, 1997. 768 с.
89. Рынок ценных бумаг: Учебник. Под ред. В.А.Галанова, А.И. Басова. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Финансы и статистика, 2004. 448с.

90. Тарасевич В.М. Ценовая политика предприятия. Санкт-Петербург: Питер, 2003.
91. Тарасов В. И. Деньги. Кредит. Банки: учебное пособие. Минск: Книжный дом, 2005. 511 с.
92. Фадеева И. Методическое пособие по курсу "Финансы предприятий Кишинэу: МГУ, 2004. 130 с.
93. Финансы предприятий. Под ред. А. А. Фирсовой. Москва: Альфа Пресс, 2004. 384 с.
94. Финансы предприятий, ru.wikipedia.org.
95. Финансы предприятия, ukrlib.boom.ru.
96. Финансы, денежное образование и кредит. Под ред. Романовского М. В. и Врублевской О. В. Москва: Юрайт, 2004. 544 стр.
97. Финансы. Денежное образование. Кредит. Под ред. Поляка Г. Б. 2-е изд. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. 507 стр.
98. Хэррис Дж. Мэнвилл, Международные финансы. Москва 1996, www.bibliotekar.ru.
99. Шульгин А.Г. Валютный курс и международные финансы. Москва, 2003, www.ecsocman.edu.ru.
100. Manolescu G. Buget. București: Economică, 1997. 368 p.
101. Păun C., Păun L. Riscul de țară. București: Economică, 1999. 256 p.